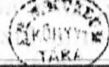

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egy évre 10 frt - kr.
Fél évre 6
Negyedévre 3
Egy hónapra 1
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többes:
hirdetések alkuszerint jutányos áron vétetnek fel.

A lázban égő ország.

Debreczen, szept. 3.

A közel jövő nevezetes eseményt rejteget magában Magyarországra nézve, a képviseléválasztást.

Mert igaz ugyan, hogy a lapok még csak találgatják ez esemény időpontját, a mennyiben Széll Kálmán titokzatossága bő teret enged erre, de sokáig a bizonytalanság nem húzódnak. Hogy eddig huzódott annak sem a szükségesség az oka, hanem Széll Kálmánnak határozatlan politikai jellege, mely irányításra, határozott fellépésre sohasem képes, hanem akár van, akár nincs, veszélyt lát s menekvést keres a halogatásban és gyáva ember módjára sohasem maga cselekszik, hanem mindent a körülmények kényszerítő erejére bíz.

Kormányzása alatt egyetlen határozott kijelentése volt. A programbeszédjében az, hogy a jog, törvény és igazság fogják ténykedéseit vezetni, de e kijelentésével is annyiszor jutott már ellentétbe és annyiszor dörzsöltek orra alá e nagy hangú frázist, hogy minden valószínűség szerint maga is ezt az egy határozottságát tartja politikai működése legkényesebb arnyoldalának.

És akár most ősszel, akár a jövő év tavaszán történjenek meg az általános választások, Széll Kálmán megint ellentétben fogja találni magát saját programbeszédével.

Nem régiben nagy gyönyörűséggel olvastam egyik kiváló politikai írónak azt a fejtegetését, melyben az öt évi képviseléválasztási ciklusoknak helyességét bizonygatja szemben a rövidebb időközökkel.

Azt mondja az író, hogy a rövid időközi választások nem helyesek, mivel a választásoknál minden polgár átérzeni fontosságát legzentebb alkotmányos joga gyakorlásának, az elvek heves küzdelméről lázban ég az egész ország, melynek gyakorlása igen könnyen komolyabb rázkódásokra vezet.

Most, hogy a közelgő választásokra gondolok, eszembe jut ugye e fejtegetés, mint Széll Kálmánnak a programbeszédé. Mert a kettő szoros összességében van. A tudós e meggyőződése, a kormányelnök nemes kijelentésével tényé válik. De a tudós e meggyőződése, a kormányelnöknek saját kijelentésével szemben tanusított silány következtettségével ideális axiómává lesz.

És ez utóbbit fogja bebizonyítani az ősszel, vagy tavasszal, vagy bármikor megejtendő képviseléválasztás.

Ez utóbbit bizonyították az eddigi képviseléválasztások is Magyarországon, csak hogy míg az eddigi kormányelnököket csak basáskodással és lélekvásárlással lehetett vádolni, addig Széll Kálmánnak a legszégeutjeljesebb dologból, a szőszegésből is kijut majd a része,

Mert a választások halogatásának nem az ám egy másik oka, hogy talán ta-

vaszzal több érvény szereztetik majd a jognak törvénynek és igazságosságnak, mint most ősszel; hanem az, hogy nincs Széll Kálmánnak rendelkezésére választási kassza, e nélkül pedig többséget szerezni annak a politikának, melyet Széll Kálmán üz, lehetetlenség.

Sőt talán pénzzel sem lehet. Szükséges lesz oda egyéb jogtalanság törvénytelen és igazságtalanság is s ha van választási kassza, halogatják a dolgot abban a reményben, hátha tavaszig többet fejthetnek el az emberek abból a szépséges programbeszédéből. Akkor aztán majd meglátjuk hogyan é r z i át minden a cenzust megütő polgár ebben a hazában legszentebb alkotmányos joga gyakorlásának nagy fontosságát s hogyan fog az e l v e k heves küzdelmének házában égni az ország.

Nevethetnénk a teóriák világában mozgó politikus naivságán, ha szép fejtegetése nem volna oly metsző gúny a valóságra, mely inkább megdöbbenést okoz.

Hogy minden polgár átérzi fontosságát legszentebb alkotmányos joga gyakorlásának?

Hát hogyan érzi át? Ki tanítja meg a polgárokat arra, hogy a mikor képviselőt választanak olyan ténykedést végeznek, melylyel az ország sorsának intézésében vesznek részt és a mely ténykedésnek az eredménye kihat az egész országra, annak jövőjére, elhat az utolsó kunyhóba, hogy annak lakója e

Heine dalaiból.

I.

A gyönyörű szép májusban
A mikor nyílt minden
Szívemben akkor ébredett
Fel első szent szerelmem.

A gyönyörű szép májusban
Ezer madárka zengett
S én akkor tartam fel neki
Az üdvöt és szerelmem.

II.

Egy fenyő áll magában
A zordon éjszakon
És édes alma játszik
A hervadt ágakon.

Egy nyíló palma álma
Mely boldog déleken
Áll némán, elhagyottan
És busul csendesen

III.

Olyan vagy mint egy kis virág
Oly kedves, tiszta szép
S ha rád tekintek, bu fog el
És keblem kinban ég.

Aldón picziny fejedre teoni
Szeretném két kezem
Hogy isten óvjon tartson így meg
Ily szépen, kedvesen.

IV.

Az évek mulnak, évek jönnek
És sirba száll sok nemzedék
De el dem mulik hő szerelmem
Mely szívemben oly régen ég.

Szeretnék még látni egyszer
Hogy a mint térded karolom
Elhalva hozzád úgy susogjam
Én szeretem önt, asszonyom!

Mezey Sándor.

Az első iskolai út.

A „Debreczen” eredeti lárczája.

Írta: **Heiman Jenő.**

Szénásiéknál szokatlan sürgés-forgás volt. Egy kis családi esemény a szokott egyhangúságot megzavarva, kiforgatta a családi életet rendjéből. Józsinak, a kis fiúnak, iskolaköteles 6-ik életévét betöltvén, ma kellett első ízben iskolába mennie s e nem mindennapi esemény szülte az izgatottságot.

Józsi a nap hőse egy nyílt, okos, értel-

mes fiú! Eszétségét már kevéssel születése után megjósolta édes anyja, eragadtatással biztosítva mindenkit, hogy Józsija nagy, tekintélyes emberré lesz, ki magára fogja vonni a világ figyelmét, — és kivívja annak bámulatát.

És tényleg a sors gazdagon megajándékozta tehetséggel, mit szellemi erejének fokozatos megtestesülése, megerősödése bizonyított legjobban, legfényesebben.

Alig hallatac picziny ajkai a «mama» «papa» szók kedves zengzetét, mikor szóboésege egy ujjab szóval, a «k u s-sa!», gazdagodott. E szókinés az édes anya szerföltti örömére szolgált s elragadtatásban többször meg is ismételtette ket éves kis fiacskájával, minden likeres mutatványát az anyaszeretet és anya büszkeség csókjaival jutalmazva. A kis Józsinak persze hízelt ez édes jutalom s addig hangoztatta kus! kus! kus! amig csak bele nem farad, ki nem merült i

Ez érdekes szót Józinktól a szomszéd kis leánykaja is eisajátította; de mig ez erő és erély nélkül alig lehelte: kus! addig annak hangsúlyozása önérzetét, akaraterejét tünteté fel; uralkodóan, feddően ejtette ki, telve erővel, parancssal!

És Józsi megnőtt! Phisikai erejének fokozatos megtestesülésével szellemi ereje is tökéletesbedett.

ténykedésért hálaadásra vagy átokra nyissa majdan ajakát!? A választók milyen százalékának öntudatos e cselek ménye, és ki az, ki e százalékot az évek folyamán növelni akarná? Senki!

Ellenben ki az, ki a nép tudatlanságát felhasználja, rutul kizsákmányolja, világosság helyett a vakságot terjeszti, a becsületes, jámbor polgárok lassan érlelődő meggőzött és ténnyel magára részére hódítja, az elveta hivatalnokok óriási seregével megtagadhatja, az elvek heves, de egészséges küzdelmét minden téren megakapályozni igyekszik s helyébe a lélekvásárlás erkölcs rontó lázát terjeszti az országban? Ki ez? A választást vezető kormányelnök s mindenki ki már előzőleg, vagy a jövőre talpnyalójává szegődött.

Ha tudná az a sok, sok szegény ember, hogy azokért a fillérekért melyek a választási kasszából folynak ki s melyek után oly mohón kapkodnak, az ország üdvösségét adják el, akkor visszariadva e gyalázatos vásártól, elveket vinnének a harcba és e tisztességes harc házáól égne az ország, de mert a kormányelnök halogatja a választások idejét, mind addig, míg a nyomtalanul eltűnt választási kassa ismét megkerül, biztosra vehetjük hogy a legujabb választás sem lesz egyéb az eddigiéknél: lázas lélekvásárlásnál. (bl.)

Pusztuló magyarság.

Debreczen, szept. 3.

Népünk igényei félszázad alatt hallatlanul megnövekedtek. Az igénytelen paraszt oly hirtelen lett szabad polgár, a föld nélküli telkes jobbágy minden átmenet nélkül telkes gazda, saját tulajdonának fölértelen ura, hogy igazán nem lett volna csoda, ha vezetés hi-

nyában mindjárt válságos helyzetbe is kerül. Ettől azonban megmentette népünket józan sága, az ősi rögökhez való végtelen ragaszkodása és az anyaföld rajongó szeretete.

Az általános művelődéssel azonban fokozódtak az egyszerű nép és a jobbágyból lett gazda igényei. Tanult, jót és rosszat egyaránt, de rosszat többet. A vasút közelebb hozta a városokhoz, a hol könnyebben értékesítette a terményeit, viszont a pénzén is hamar tudott, sőt megismerkedett olyan ipari és kereskedelmi cikkekkel; amelyek aztán nélkülözhetetlen cikkeivé váltak.

Igényei lettek az addig igénytelen embernek. Igényei, amelyekről lemondani nem tudott többé, amelyeket ki kellett elégítenie. Igen ám csak hogy azt jövedelmének fokozásával érthette volna el. Erre azonban nem támaszkodhatott meg. Az iskolában csak a betűvetést és olvasást tanítják ma is, de olyasmiről amit hasznosnak értékesíteni lehetne, edeskeset veset vagy éppen semmit.

Az élet s m tanította meg a föld egyszerű emberét a gazdálkodás modern tudományára, a föld kihasználás fokozására, mert hiszen az östermelő paraszt alig vitte többre mint az apai.

Az igények fokozódásához a nép természetes számbeli szaporodása is járult, a mi természetesen az ősi kisbirtoknak nemzedékről nemzedékre való fölaprózása nélkül nem történhetett meg. Kiseb telken és nagyobb igényekkel nem tud boldogulni a magyar. Az ügyesebb, az élelmesebb, a szerencsésebb szerezhet.

Igen ám, de csakis azt szerezheti meg, amit a másik elveszített. A tönkre ment kisgazdából leszen tehát a zsellér, cseléd vagy munkás, miután csak az ősfoglalkozáshoz ért, mert másra nem tanította senki.

Ez a legkeservebb kenyer pedig, mert a földművelés alig ad két három hónapra való munkát, az esztendőnek pedig tizenkét hónapja van.

Esztendőről-esztendőre keservebb lesz a mezei munkás helyzete mert a gépekkel is felkelene venni a harcot. A gépekkel, melyek többet dolgoznak mint a munkás, de enni nem kér, tehát cselebbek nálánál. Egyre több gép és kevesebb munkás fogja művelni a magyar földet.

A dúsgazdag nagybirtokossal már nem tud versenyezni a kis gazda, aki be is látja ezt. Ezért van az, hogy a kisgazdák eladják birtokaikat és menekülnek ez örületes verseny elől Amerikába. A lassu haldoklás és pusztulás eji kétségbe őket, azért keresnek jobb hazát a tengeren túl, ahol pedig a pusztulás várja csak.

Igy pusztul a kisbirtokos osztály, a nemzet ereje így sorvad. A mar elpusztult parasztság pedig a munkásosztályt szaporítja. — Kivándorolni nem tud, mert a szegénysége a nincselensége köti ahhoz a földhöz, a melyből csak sírhelynek való jut neki. Így emelkedik a nyomor, vele a kétségbeesés azok ellen, akiknek házuk földjük, vagyonuk van, akiknek osztályrészüln annyi jutott a földi örömköböl, mint nekik a nyomoruságból.

Ez a nyomorban élő, kétségbeesett, munka és kenyér nélkül levő ember azonban tud olvasni, szemé is van, hogy lásson, sőt más szegény emberekkel is érintkezik, a hol hall is valamit.

Milyen érzések viharzanak át az ilyen ember szívében? Gondolatok erre négyesfogaton járó földi örömköbölnek élő urak?

Néhány szó a pályaválasztáshoz.

Debreczen, szept. 3.

(B. Gy.) Daczára, hogy ezt a témát évről-évre szinte agyon csépli a sajtó, mégis a legnehezebb kérdések egyikének kell tartanunk. Összeolvad ennek helyes elbírálásánál a családi hagyomány, a hajlam, a kényszerűség, az adott helyzet irányító ereje s hiába is lenne bármi tagadás — elég gyakran — divat.

De ez mind hagyján. Vegre is többekévébe tisztelekre méltó vagy legalább is érthető okok. Mit szóljunk akkor, ha azt látjuk, hogy a pályaválasztást az agyszélen dönti el. Szükséges-e ezt az állítást bővebben indokolni? Alig hisszük.

A ki figyelemmel kíséri a középiskolából kilépő érettségűt tett ifjúságot, megdöbbenéssel fogja tapasztalni, hogy ezek a fiatalok rőszas reményekkel, szépen ki czirkalmazott utópiai cselejképekkel mennyire szaporítják a szellemi proletárok számát.

Ezrével tudolnaka jogi és orvosi pályára,

Ahítatosan figyelt az étkezések alkalmával folytatott beszélgetésekre, fogalmát szerezve a napi kérdések, a politika felől. Voltak persze dolgok, melyeket még nem tudott megérteni, asztalbontás után azonban bátyja ezekről is felyilágosi ota.

Banffyt, Darányit, Széllt stb. minisztereket, a parlament hőseit, az obstrukció vezető férfait így tanulta neveik es cselekedeteik után ismerni; fesszes érdeklődéssel követte a parlamenti életből fakadt lovagias ügyeket, már eleve egyik vagy másik fél pártjára állva; röviden a 2 1/2 éves kis fiu erőteljes, parancsoló s már rég elfelejtett «kus»-sa ily alakban folytatódott.

De Józsi a pozitív tudományok terén is szerzett ismereket. A szoba sarokban guggolva figyelmesen hallgatta érettségire készülő bátyja hangos tanulását, ezután megismerkedve Petőfivel, Aranyval, Tompával, Jókaiival stb. «Mohács», «A vén cigány», «Tetemre hívás»-ból néhány verssort, «Csatadal»-t, «Talpra magyar»-t pedig teljes egészükben ismerte s egy dramaból is alig lett volna képes nálánál jobban, erőteljesebben, — lelkesebben kidörögni:

„A magyarok istenére esküszünk, esküszünk, Hogy rabok tovább nem leszünk!”

S a szomszédok is okos, élénk, értelmes fiúnak ismerték. Utczahosszat nem szállt a magasba sarkány, nem lett üzve játék, hol vezérszerpepet nem vitt volna.

És ennek az okos, élénk, fürge, kis Józsinak ma kellett első ízben iskolába mennie!

E dolgot a családban többször tették beszéd tárgyává.

Az edesatyja feltárta kis fia előtt az iskola okát, czélját, hasznát, különösen kiemelve a tanulás szükséges voltát és jótékony hatását. Az edes anya ellenben abbéli örömét fejezte ki, hogy naponta legalább néhány órára megszabadul a kis fiu kintzásától, sőt a jövőendő léstől a cseléd sem tartózkodik s biztosítja a kis fiut, hogy pajkosságát az iskolai fegyelem meg fogja fekezni.

Józsi nyugodtan hallgatja végig a véleményeket, megalkotja a saját nézetét, s bizalommal párosult érdeklődéssel tekint a nagy nap elé.

A beiratkozás négy nap előtt megtörtént. Az edes apa ez alkalommal az iskolaszereket is megvette, s a fontos nap előestéjén a kis Józsi a táblát, palacsintát, könyveket, szivacsot táskájába csomagolva ágya mellé helyezte.

És a nagy eseménydus nap felvirad. Alig pirkad a nap hőse már is elhagyta agyát. Még hajnali 5 óra sincs, s anyjának már is öltöztetni kellett s alig üti a hatot taskáját hátára akaszva lázas nyugtalansággal siet szobán, udvaron, kerten végig, onnét ismét vissza s minden 5 perczen az idő állása után kérdezősködve. A perczek órákká nyulnak s izgalomban már alig fekezhető.

Végre út a reggelizés órája, Józsi izgalomtól jóllakva érintetlenül hagyta reggelijét s az edes anyja sem nyult ma reggelijéhez, az aggodalomnak százféle érzése szoritotta össze szívéit, sőt még a cseléd is sajnálja a fiut: egyedül az edes apa tartja még hidegvérrel nyugodtan költi el reggelijét, s szivarra gyujt,

majd — idő közben fel 8 lett — Józsit hívja hogy iskolába kísérrje.

A fiu az első szóra ott terem s edes apja karjába kapaszkodva a szerető anyja s a cselédétől kiserve a kapu felé halad.

Itt az aggodo anya hamar a kis fiu zsebébe csusztatja reggeli süteményét, még egy csók az anyai ajkáról, a házi küszöbön csakhamar tulvan, — s a kis Józsi most halad első ízben iskolába!

Az anyja s a cseléd szemekkel kísérik a távozókat, és alig tűnnek el, az edesanya felsóhajt, némán imára kulcsolja kezeit, két köny csepp perdül végig az arczán, az egyik halát mond Istennek, hogy megengedte e napot érnie a másik forró imáva lesz s könnyörög a mindenhatóhoz áldja meg e napot a Józsi életében.

És Teréz, a hü cseléd e könnyeket megértve, urnója vigasztalására mondja: «Józsi okos, értelmes fiu, jól, szorgalmasan fog tanulni, hisz sohasem volt rossz, itthon legfeljebb unalomból pajkoskodott.»

Ez alatt apa s fiu tovahaladnak az iskola felé, minél közelebb érnek oda, annál nagyobb kevesebb lesz a fiu izgalma, Nem ügyel a szomszédok bátorító szavaira, csak az ismerlent várja, a mely most előtte áll. Így érnek az iskolához!

Apa és fiu csókot váltanak, Józsi athalad kerten, folyosón, s eltűnik az első osztály tantermében... és meg volt!

Az apa ezután napi teendőit sietett teljesíteni, Természetesen őt is mélyen megindította a gondolat, hogy fiának legszebb legde-rűsebb napjai véget ért k, hogy reá is hármlanak most már köteleességek, melyeket majdan a gondok követnek.

vá té s s z e n t e s k ü j é t m e g s z e g j e. Szent esküt tett ugyanis arra, hogy nem lép addig tanterembe, a míg ott a falon a szent kereszt nincs kifüggesztve.

A klérikalís sajtó bizonyára megfogja érte dicsérni, a mi a szent esküt tett ifjunak annyira fog tetszeni, hogy jövőben hasonló képtelenségekkel fogja szolgálni a közügyet. — Hiszen az eredmény meg van, a neve forgalomba jön. Ez pedig nagy szó annak, kibon ambíció van arra, hogy mindenáron kiemelkedjék a hétköznapi emberek ezüreségéből.

Az volna a derek párt a budapesti egyetemen, a melyik nem jelszavakat, hanem egy kis jóra való egészséges férfias szellemet vinne abba a harcába, a mit most ott streberkedő gyermekek vívnak egymással.

Országos Kossuth-ünnep.

— Felhívás a nemzethez. —

Kossuth Lajosnak, a magyar nemzet lángelkű szabadság-apostolának emlékeztetést országos ünnepel akarja megülni a budapesti Kossuth emlékbizottság. Felhívja a nemzetet: rendezzen lelkes ünneplést szeptember 19-én a halhatatlan hazafi születése napján. A felhívás, mely a nemzet halás szívében bizonyára élénk visszhangra talál — a következőleg hangzik:

A nemzethez!

Kossuth Lajost 1802. szeptember 19-én adta hazánknak a magyarok Istene.

Ünnepeljük meg e napot magyarok az egész országban a legnagyobb magyar ember emlékéhez méltó hódolattal és eszméinek győzelmeiben való szent hittel.

Kossuth Lajos az ő nemzeti szellemével a leigazott országból szabad, független hazát teremtett; polgári önértékével a jobbágyok millióit szabad polgárokká emelte és hősiességével annak az időnek nemzeti önértékébe elfojtott katonáiból dicső győzelmeket alkotó taltományra feleske tett és szabadságot tisztelő felist-eket varázsolt.

De mind ez a munka, a mint ő kijelentette, csak kezdete volt a nemzet ujja szervezetének.

Nemzeti függetlenség, népruralom és nép-jólét: ez gyújtott lobogó lángot halhatatlan lelkében. Ennek diadalért küzdött a szabadság harcban itt e hazában és a szent ügy bukása után a száműzetésben.

Fajdalom, a nemzet leha vezérei megtagadják eszméit!

De ha ők nem tudják követni Kossuth Lajost, kövessék őt a magyar nép, kövessék őt mindnyájan!

Tartsunk össze magyarok ne engedjük magunkat eltántorítani sem felekezeti hazugsággal, sem más ámitó jelszavakkal.

Egyesüljünk minden pártkülönbség nélkül ő szent emlékének fényes megünneplésére mert Magyarország jövőjét csak Kossuth Lajos elveivel biztosíthatjuk.

Éljen Kossuth Lajos emléke! Éljen a népszabadságon felépülő független Magyarország!

Felkérjük a vidékek hazafias polgárait, köreit és iskoláit, hogy a Kossuth-ünnep rendezése tárgyában, — a mennyiben szükségnek találják, forduljanak a budapesti Kossuth-emlékbizottsághoz, a mely alkalmi költeményekkel és a szükséges tanácsokkal és felvilágosítással készséggel szolgál.

A leveleket a Kossuth-emlék-bizottsághoz IX. ker. Soroksári-utca 12. sz. a. »Két kőpálya« vendéglőben levő irodaház kerjük megküldeni.

Budapest, 1900. szeptember hóban,

Hazafias tisztelettel:
a Kossuth emlékbizottság.

azon egyesületek és iskoláknak, amelyek Kossuth Lajos születés napját megünnepelik, Kossuth Béla, gróf Kossuth Lajosnak 1848-49-ki arcképét ajándékozva emlékül.

Medve Kálmán új nyilatkozata.

Debreczen, szept. 3.

Dr. Medve Kálmán egyik budapesti lapban nyilatkozatot tett közre. A nyilatkozatot minden kommentar nélkül közöljük. Szól pedig a következőképen:

«Hogy a család ügyvéde nem ok nélkül fordította Sarosi Paula ellen az irása élet, arról bárki is meggyőződhetik a Sarosi Paulának fiamhoz intézett s a budapesti királyi ügyészégnél levő azon leveleiből, amelyek közül az egyikben azt írja Nyiregyházaról Debreczenbe:

«Epen ma hallottam, hogy apád háza mellett lakik egy úrsorás, fordulj ahhoz!»

A másik levélben pedig ezt írja:

«Ha Budapestre fel fogsz menni, mozgass meg minden követ, hogy pénz legyen!»

Végül egy harmadik levélben azt írja fiamnak, hogy a pénz azért kell, mert külföldre akar menni a saját kiképeztetése végett.

Hogy aztán a fiam csakugyan minden követ megmozgatott Budapesten, arról szintén meggyőződést szereshet bárki is az általunk egy notárius pénzágens ellen folytatott bünpör irataiból, amelyek szintén a budapesti királyi ügyészégnél találhatók.

Ami néhány lapnak nőmre vonatkozó állításait illeti, azokat alaptalanoknak jelentem ki s megjegyzem, hogy fiamnak Sarosi Paulával való házasságát én épp úgy ellenzem, mint feleségem.

Ami végül azon ostoba ráfogást illeti, hogy mi antiszemitaik vagyunk, erre nézve utalok a mi zsidó vallású barátainkra és ismerőseinkre, kiknek soha sem jutott eszükbe engem, feleségemet és Zoltán fiamat antiszemizmussal meggyanusítani.

Sarosi Paula nyilatkozatára egyébként az a válaszom, hogy az csupa valótlan-ságokat tartalmaz.

H I R E K.

Szeptemberben.

Itt van az ősz, itt van újra,
Hervadás ül a pagonyra,
Tavas rég volt s alig mult nyár,
Bucsuzik a gölya madár;
Leveltelen ágakon
Busan sir a fuvalom.

Künt a ködös pusztaságon
Az elmulás képét látom.
Itt-ott, ha egy őszi rózsza,
Az is szegény hervadóba,
Szirma hulló, halovány,
Mint sorvadó szép leány.

Fülemüle, kis pacsirta,
A nótáját mind elsirta.
Hangtalan lett mezőnk tája,
Szomorúság borult rája,
A végtelen nyugalom
Ül a csendes alkonyon.

Főnt az égen egyre mulnak
Ragyogási csillagoknak;
Lobb n fényük tündöklése
S eltűnik az örök ejbe...
Nézem és azt gondolom,
Ott hull az én csillagom.

Tavas rég mult, alig volt nyár
Itt van az ősz, itt van immár.
A fejemben ősz hajszálak
S a lelkemben bánat támad:
Hervadozó szép virág,
Isten hozzád, ifjuság!

* Az ipartestület köréből. Az ipartestület penteken tartotta meg rendes közgyűlését Tóth Kálmán elnöklété alatt. A gyűlésnek több fontos tárgya közül első és igen

érdekes volt, 50 iparostanoncz felszabadítása, kik közül kettő kapott aranyérmét. Az ipartestület tudomásul vette, hogy Szendrői Ferenc kapitány helyébe az iparhatósági biztosi teendőket ellátására Mile Pal neveztetett ki. Érdekes tárgya volt a gyűlésnek egy interpelláció. Az ipartestület választmányának egyik tagja interpellálta meg az elnököt, a párisi villagklállításra történt kiküldetések tárgyában.

Debreczenből két ember ment tanulmány utra. a kik közül egyik sem iparos.

Tóth Kálmán elnök hevesen kikelt az iparkamara ellen, a mely ez ügyben önkényesen határozott, az ipartestület meghallgatása nélkül. Gondja lesz rá, jelentette ki, hogy a jövőben ilyen dolgok ne forduljenek elő. Több jelenlévő tárgy letárgyalása után, melyről más újdonságunkban lesz szó, az ülés véget ért.

* A tüzőltő diákok. A debreczeni — 1889—80-ik isk. év végén feloszlott — kollégiumi tüzőltő társulat valamennyi tagjaihoz Bögs Kajos, Erős Lajos és Dicsőfy József a következő felhívást bocsátotta ki: Kedves bajtársak! Bizonyára nem feledték meg el, hogy mi volt mindnyájunkra nézve a debreczeni kollégiumi tüzőltő társaság. — A tiszjel tudjtok, hogy a világ ez időrendileg legelső önkéntes tüzőltő együletének felzsalása alkalmával saját nevünk aláírásával ellátott s feltétlenül kötelező iratot állítottunk volt ki e tekintetben, hogy 20 év múlva, tehát a most folyó esztendő őszén Debreczenben találkoznunk fogunk. — Ez a kötelező irat 20 esztendő óta a főiskolai nagy könyvtárban őriztetett: még pe ig, mrnt a szóban forgó társaságnak a feloszlás éveben elnökei és jegyzője, az iratot egyik előkészítő értekezletünkön kötelességszerűleg felbontván, annak nyomán a következőben állapodtunk meg: 1. A 20 éves találkozó folyó 1900 év október 7-én (hetedik) tartjuk meg itt Debreczenben. E napon d. e. 9 óra-
kor a nagytemplomban istentiszteletre megjelenünk, e mikor elnökünk Bögs Lajos fog prédikálni. — Istentisztelet után közgyűlésre vonulunk le a főiskolai akadémiá, 5-ik terem-
be. 2. E találkazonkon kötelező iratunk értelmében minden azt aláírt, még éleiben levő s a haza földéről nem számozott tagtársunk megjeleni tartozik; és pedig melén a szabályszerű piros rószával (lehetőleg a régivel) és a netalan nála maradt tüzőltő eszközökkel. Mi a társaságot mindig jellemző szigoru fejelem hangján csak az 1879—80-ik isk. év-
beli tagokkal rendelkezhetünk; de természetesen ez únupélyünkön szivesen látunk mindencit s szivesen látjuk különösen azokat, kik e hirneves s nemes társulatnak valaha mi előttünk tagjai valának. Felhívjuk azonban azokat, kik a feloszlás évében társulati tagok voltak, hogy lakasukat teljes czimőkkal szeptember 10-ig a lelkük Erős Lajossal (Debreczen Darabos utca 33. szám, tudatni szivesked-
jeuk.

* Új napi lap Kecskeméten. Kecskemét, ez a minden izeben derék magyar város bamalatos gyorsasággal halad előre. Haladásának egyik fokmérője sajtójának emelkedése. Hetilapjai mellett már van egy napi lapja, most pedig a mint értesülünk a függetlenségi párt vezérférfiai csinálnak napi lapot a »Pestmegyei Hírlapból«, mely eddig hetenként kétszer jelent meg. A lap főszerkesztője Szappanos István lesz, ez az ősz ferfiu, ki élte javát a függetlenségi eszmék nehéz harcában élte le. A lap vezére dr. Kovács Pál jogakadémiai igazgató, felelős szerkesztő, Nagy Imre, h. szerkesztő Kecskeméti Vilmos lesz. Az új lap október elsején indul meg.

* Hajdumegye állategészségügye. Hajdumegye területén az elmúlt héten a következő állatbetegségek fordultak elő:

Rühkor: nádudvari j. Nádudvar 1 u., Hajdu-Nánás v. 1 l. Sertésorbáncz: balmazújvárosi j. Csege 1 u. Sertésvész: balmazújvárosi j. Balmaz Ujváros 5 u., Csege 1 u., Felső Józsa 1. P., nádudvari j. Földes 43 u., Nádudvar 1 t., Hajdu-Nánás v. 2 u.

* **Párbaj egy czik miatt.** Nagyváradról írják: A »Szabadság« szerdai számában egy czik jelent meg, a mely dr. Kurlander Ede ügyvéde magára nézve rértónak talált.

Dr. Kurlander Ede Fodor Gyula dr. és dr. Koorád Béla által felelősségre vonatta Biró Lajost a »Szabadság« szerkesztőjét, mint a czik szerzőjét.

Biró Lajos Halász Lajos és Ady Endre hírlapírókat nevezte meg segédeül.

A segédek pisztolyban állapodtak meg kétszeri golyóváltással, 30 lépés távolságról, 5—5 lépés advance-szal. A cselzési idő egy-egy lövésnél 10 másodperc volt.

A felek penteken Pecze-Szöllős határában vívtak meg a pisztolyparbajt dr. Fodor Gyula vezetése mellett. Mint orvosok dr. Kurlander Ede részéről, dr. Fisch Áron és Biró Lajos részéről dr. Ertler Lajos tuagáltak.

A lövések közül egy sem talált, az első kettő csütörtök volt. A második golyóváltásnál azonban hol Biró Lajos elt az advance-szal a Biro golyója dr. Kurlander feje fölé repült el, a Kurlander golyója pedig Biró Lajostól alig pár centiméternyire — jobbra.

A felek a parbaj után nem békültek ki.

* **Iskolai értesítés.** A t. cz. szülők ez ezután is értesítettek, hogy az izr. elemi iskolában az 1900—901. iskolai év f. hó 6-án az az csütörtökön reggel 8 órakor fog a Deák Ferencz utcai (eső esetén az iskolai imaházban) ünnepélyesen megnyitni. A tanulók tartoznak reggel 1/2, 8 órakor az iskolában megjelenni, a honnan az osztályfőnökök vezetés alatt indulnak a templomba. Az isk. igazgatóság.

* **Rendelet a népszámlálásról.** Ez év végével telik le a tiz esztendei határideje a népszámlálásnak. — Következésképpen 1900. végén megint népszámlálás lesz. — Ez iránt intézkedik a kereskedelmi miniszter legutóbbi leratában, a melyhez mellékletül egy vaskos füzetet csatol, a népszámlálásra vonatkozó összes utasításokat és tudnivalókat tartalmazó. Leratában hangsúlyozza a miniszter, hogy a népszámlálás fontosságára való tekintetből elvárja, hogy az összes tisztviselők valamint működjenek közre a nagy mű létesítésében, s melyre határidőül december 31-től számitandó négy hetet szab a miniszter.

* **Műkedvelő előadás.** Tegnap este iparos ifjakból alakult műkedvelő társaság a Margit fürdő disztermében előadta a Czigány című népszínművet. Az előadással inkább erkölcsi, mint anyagi sikert értek el. A szereplők közül: Mennyhart Lajos, az öreg czigány szerepében tűnt ki, Mennyhart Rózsika pedig a Rózi szerepét játszotta el drámai hatással. Az előadást fesztelen jókedv mellett táncz vigalom követte, amely a késői reggeli órákig tartott.

* **Az iparosok otthonának felavatása.** A debreczeni iparosok a Simonffy utcai új bérház második emeletén kényelmes modern »Otthont« rendeztek be maguk számára. A társas érintkezésre felolvasások hangversenyek tartására alkalmas, szép helyiséget kaptak. Az ipartestület legutóbb tartott ülésen Tóth Kálmán örömmel jelentette be, s kerdest intézett a tagokhoz, nem volna e helyen való, ha az új Otthont a g y o b b szabású ünnepséggel nyitnák meg? — Az ipartestület választmányának tagjai örömmel járultak az elnök tervéhez és elhatározták, — hogy már most megteszik a lépéseket egy díszes megnyitó ünnepély előkészítésére. Az ünnepély idejét október hónapra határozták meg. Októberben lesz az iparos ifjak önképzőegyletének 25 éves jubileuma is, így a két ünnepélyt együtt lehet majd megtartani. Az ünnepélyre meghívják a városi tanácsot, a közintézetek vezetőit. Délben bankett lesz a Bikában este pedig táncmulatság. Az ünnepély rendező bizottság élén Tóth Kálmán ipartestületi elnök áll.

* **Farkasok Cséffa környékén.** Megvan hát Cséffa szenzációja is: a nyári farkasok. Annyiban különbözik a Quarnerói örökezé-

lől, hogy tényleg léteznek sőt felelmetes módon operálnak is az egész környéken. Nehány nappal ezelőtt a sályi és székelyeleki káptalan erdőben az erdészek hajtóvadászatot rendeztek ez alkalommal több farkast megöltek sok azonban megmenekült. A bestiák azután a káptalan bikácsi pusztájába vonultak, honnét naponként szétrándulnak a környékre és vakmerő módon zsákmányolnak. Inandon például tegnapi délután a községi legelőn legelésző lovakra rontottak, világos délből és Goron Togyer és Bumb Péter két lovat összetépték. Ugyanezen nap este a cséffi 16-ik számú, őrháznál tisztelegtek és ugyiszólván a pályáról szemelattára, zettepték ennek nyugodtan kérődző tehenét. Az apróbb házi állatoknak, melyek már eddig is aldozatul estek a farkasoknak se szeri se száma. Eddig ugyan emberéletben nem tettek kárt — legalább nincs hírünk róla — de félt, hogy nem elégesznek meg a vakmerő bestiák a negylábu zsákmányokkal, Mert, ami valószínű ritkaság, úgy csoportosan nyáron kószálják be a környéket. Hogy mennyire komoly a helyzet, ezt legjobban bizonyítja a főszolgabírónak az alaphoz érkezett tegnapi jelentése, melyben hivatalos hajtóvadászati elrendelését kéri a fenevadak kipusztása céljából.

* **Végzetes pisztoly párbaj.** Szerencse ide, szerencse oda, de mégis igaz, a példaszó, hogy: »addig jár a korszó a kura, míg egyszer elörik.« Bizonyítja ezt egy legutóbb lefolyt párbaj, amelynek aldozata íj. Bigo György, nagyváradi új-ágyú, aki Pesten Dr. Horn István ügyvédjelölttel vívott pisztolypárbajban szíve alatt sebesült meg. Bigo Györgynek nem első párbaja ez nemrég fordult meg Debreczenben s egyetlen ösmerősének sem mulasztotta el megmutatni pisztoly párbajairól szóló újságokat. Most sajnálatos olvasuk, hogy utóéletre a végzet. Orvosai keves reményt futnak életéhez. Párbaj hősök tanulatok.

* **Eljegyzés.** Özv. Grünfeld Jakabné kedves és szép leányát Rózát, eljegyezte Káhn Vilmos Maramaros-Szigetről.

* **A vonat a nyíltpályán megállott!** Történt pedig ez tegnap délután. Vigan robogott a kisvonat a Bikától a Csokonai szobor felé, mikor egyszerre a kereskedelmi akadémia előtt hatalmas zökkenéssel megállott. A kocsik zufolásig voltak megtelve. Ijedt ember arcok kandikáltak kifelé, s mindenki azt kérdezte, mi a baj!

— Hát majdnem nagy baj történt! Egy szegény süket ember tévedt a mozdony elé. Nem hallotta a csengetést, s közvetlen érintkezésbe jött a mozdony elejével. Egyik ügyes mozdonyvezető azonban hirtelen kihajolt a gépről megkapta az öreget, s kilődította az utra.

Nem történt szerencsésen semmi baja.

Egy randórbácsi felírta az öreg nevét, a kis vonat pedig a forgalmi akadály után vigan döcögött a Nagyerdő fölé.

* **Három jegy mellett gyalog.** Érdekesebben adta meg udvariasságának arat egy uri ember tegnap délután. Katonai gyakorlatról ment hazafelé. Debreczenben jegyet váltott s beszállt a Bősörmény felé indulásra kész vonatra. Ugyanoda szállt fel két előkelő urhölgy is, kik jegyet nem váltottak. Lovagias ismerősünk azonnal lepatant a vonatról, kalap nélkül és ment a két hölgy számára jegyet váltani. Mig odajárt, a vonat elment. Kalapját ledobták ugyan, de azt máshol vehette pártfogásba. Mit volt mit tenni, mivel vasárnap volt kalapot se vehette, fedetlen fejjel, gyalog

ment haza. Így történt aztán, hogy három jegy mellett is gyalog utazott. Tanúság: ne légy tulzottan udvarias.

* **Patikás-választás.** H.-Bősörményből írják: augusztus 27-en tartott közgyűlésen választott a város új gyógyzerészt, Beadatott 174 szavazattal. Ez meg oszlott így kapott Demeter Pál 113, Nyiri 33 Bernát 20 Silve Géza 3 Vultur Endre 2. Horvát 1 szavazatot. Egy képviselő 3 állírról szóló nyugalvával, egy másik a pusztai gyűlési tárgysorozattal szavazott szórakozott-ágból.

* **Zeneestély.** Kis Béla zenekara ma este a Corsó kávéházban zeneestélyt rendez.

Dohányzó nők.

Miért is dohányoznak a nők? A férfinál meg van a dolgoznak magyarázata? A fiu minel előbb szeretne férfinak látszani s az első dohányzás keserves pillanatainak is kiteszi magát, csak hogy a férfiaság kellékét megzerezze magának. A nőnél azonban nem lehet ilyen magyarázatot adni, legfeljebb azt mondhatjuk, hogy az újabb idő nőemenczipacziója vitte rá a nőt a dohányzásra; azt gondolják ugyanis a hölgyek, hogy a dohányzás már magában véve is egy nagy lépés a férfivá való egyenrangúság felé.

Nekünk férfiaknak a dohányzás már némileg életszükséglet; ha dolgozunk s nem fújhatjuk ki magunk körül a bodor füstfelhőket, nem is tudunk igazi figyelemmel dolgozni. A mérges stimulans anyyira megszokjuk, hogy ha megvonjuk magunktól, egész ideges, beteges állapotba esünk. Ismerek egy rendesen dohányzó urat, a kinek a dohányzás megtamadt szervezetét s orvosa tanácsára kénytelen volt a szivarozást egy időre beszüntetni. Hat hetig kibirta dohányzás nélkül; de idegessége ezen idő alatt, a helyett, hogy csökkent volna, tolyton nőtt, a szervezet, mely már annyira hozzászokott a mérgehez, érezte annak hiányát, úgy, hogy az orvos tanácsára ismét dohányoznia kellett.

A nő szervezete nem léven olyan erős mint a férfue, a dohányzás mindenesetre igen ártalmas organizmusának. Megesik ugyan, hogy néha maguk a szülők adnak hébe-korba egy-egy cigarettát, de ez csak a kivánságot idezi fel s egyáltalán nem helyesíthető. Mindamélt azonban, hogy a dohányzás se egészségi, se morális okoknál fogva a nőknél nem helyesíthető, a nők dohányzása egész általános divatos a kezd már valni; főképp Angliában, a hol ezelőtt shocking volt dohányzó nőről még csak beszélni is — most szétübhosszban, még utcákon és egyéb nyilvános helyeken is lehet dohányzó uri nőket látni.

Egyéni nézetünk az, hogy a nőknél a dohányzás hiúság és unalom következménye. Mikor a fiatal ember tréfából az első cigarettával kínálja meg hölgyet, természetesen dicsérgeti, milyen szép, milyen kedves, milyen chikkes, mikor cigarettázik s az első cigarettát követi a többi.

A londoni nő azonban sohasem szivarozik, hanem — pipázik. S még nyilvános helyeken pl. közúti vasutakon sem állanak a nők szájukban pipával megjelenni. Irlandban már régóta szokásos, hogy a hölgyek kis makrapipákból dohányoznak; Londonban a makrapipa nem chik, csak a kis pipa elegans.

S hogy milyen nagy mértékben növekszik a dohányzó nők száma, azt mutatja a az, hogy már eddig néhány gyár keletkezett melyek kizárólag hölgyek számára gyártanak vékony, könnyű, parfümizott cigarettákat.

Még egy érdekes dolgot kell felemlitenünk. Sokan azt vélik, hogy a nő a jó dohányt nem tudja megbecsülni; neki mindegy, akármilyen is a cigarettapapirosban, csak lángonjon. No, az angol nőknél igen hamar

kifejlődik a dohány-gourmandria, szeretik a jó dohányt s meg is tudják becsülni. Végeredményben, ha sok kifogásolni valót találunk is, a nők dohányzása még sem kárthatandó; mégis csak jobb, ha chikkes kis cigarettákból eregetik a füstöt, mintha például — tubakoznaak! S ettől is lehetett volna tartani!

A boldog aggkor.

— Szentesi levelezőnkől. —

Az élet rendes körülményei között, örömet s boldogságot inkább érez a gyermek, kinek játékánál egyéb gondja nincs, mint akár az ifju, ki szomjuhozva keresi korának örömeit vagy akár a férfi, ki munkáját szereti s annak gyümölcsét élvezi. Leginkább sajnálatra méltó bizonyára az, ki elérve az aggkort szeretteinek ragaszkodásában is csak akkor gyönyörködhetik, ha egészséges. Valóban különösen ebben a korban olyan kincs az egészség, melyre ugyan jól kell vigyazni. Ha valamely eset folytan elvesztjük egészségünket, mily boldogság, ha újra föltalálhatjuk s mily megnyugvás az élet meg hátraevő napjaira. Vigyaznunk kell, hogy egészségünk nagy razkódtatásnak ne legyen kitéve; a legfontosabb elővigyázati rendszabály az, hogy verünk tisztaságát, erejét megőrizzük. Csak akkor tudunk a betegségeknek ellentánni, melyeknek nagy hatalmuk van az elyengült szervezeten. Csak a vér ereje biztosítat, egészséges aggkort gyengesség nélkül. A bánat, szomorúság, mely mindenkinek sorsa nem győz le oly gyorsan s könnyebben elvisehetővé teszi a lelki és testi szenvedéseket. A vérnek egy hatalmas helyreállítója bámulatos eredményt ért el gyermeknél, ifjunál s öregknél. Elmondjuk Berényi Istvánné urhölgy (Szentesi) esetét, ki oly nagy korban is vissza tudta nyerni virágzó egészségét.

— Jöllebet előrehaladott koru vagyok — írja — a Pink-pilulákat oly eredménnyel alkalmaztam, a minót hatvan éves korom mellett már igazán nem reméltem. Ma igen jól érzem magam és boldog vagyok, hogy önt fölhatalmazhatom soraim közlésére.

A Pink-pilulát, mint a vér legjobb helyreállító minden a vér gyengesége által létrejött betegséget a legnagyobb sikerrel gyógyítanak. Ilyen a vérszegénység, a sárgaság, idegbetegségek, gyomor- és bélbajok, reuma és izomgyengeség.

A Pink-pilula kapható Magyarországon a legjobb gyógyszerárban Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerárban, Budapest, Király-utca 12.

CSARNOK.

Boldogok a szegények.

Írta: **G.óf Tolsztoj Leó.**

Az ufai kormányzósgában élt egy Ijasz nevű baskir, Ijasz atyjától nem örökölt gazdagságot. Atyja megházasította s egy évre rá meghalt.

Akkor minden vagyona hét kanca, két tehén s egy csomó juh volt. Ijasz azonban tudott gazdálkodni és szerezni; feleségével együtt reggeltől estig talpon volt, legkorábban kelt és legkésőbbben feküdt le. Ilyen módon vagyona évről évre gyarapodott és harmincöt esztendő múltával g a z d a g e m b e r volt.

Ekkor kétszáz lova, százötven darab marhája és ezerkétszáz juha volt. Bérései a földet dolgozták meg a család leányok fejték a teheneket és juhokat, végül kumiszt, vajot és sajtot készítettek, Ijasz bőségben élt és az egész környéken irigyeltek. Az emberek így szóltak:

— Milyen boldog ember ez az Ijasz. Mindenből annyja van, hogy meg sem kell hallnia.

Kiváló emberek kerestek az ismerettségét és ériutkeztek vele. Messze vidékről jöttek vendégei, a kiket Ijasz mint barátságosan fogadott, megvendégelve őket é t e i l e l és ittallal.

Akárki jött készen állott számára a kumisz, a tea, a hallevés és bárányhus. Ha vendégek érkeztek, rögtön levágtak egy bárányt, ha sok vendég jött egy kancát megszórtak le.

Ijasznak két fia és egy leánya volt. A fiukat megházasította, a leányt pedig férjhez adta.

Mig Ijasz szegény volt, fiai együtt dolgoztak vele. Ők őrizték a lovakat, utolsó marháját is.

Mikor azonban meggazdagodott, elbizakodottá váltak és az egyik iszákoskodni kezdett.

A legidősebbik egy verekedésnél elpusztult és a fiatalabb, a kinek nagyravágyó anyosa volt, nem akart tovább engedelmessékedni. — Ijasz kénytelen volt neki kiadni a részét.

Odadott neki egy házat és sok barmot miáltal vagyona megapadt. Nemsokára ezután a juhok között valami betegség ütött ki és sok elpusztult belőlük.

Ezután inséges esztendő következett. ta karmány nem termett és a tél folyamán sok marha elpusztult.

A kirgizek elvettek Ijasz legjobb darab földjét. Birtoka folyvást csökkent. Mindig többet vesztett, ereje fnygott és hetven éves korában oda jutott, hogy el kellett adni a prémeiket, szőnyegeteket, n y e r g e k e t és kibitkakat.

Most már semmije sem volt és öreg napjaira más embereknel kellett kenyeret keresnie.

Semmije sem maradt más, mint a testen való ruha és felesége, Samsemagi. Fia tá vol: vidéken lakott, leánya meghalt.

Szomszédjuk Muhamedsah részvétet érzett a két öreg iránt. Ez jo ember volt, nem volt sem gazdag, sem szegény és egyforma életet élt. Visszaemlékezett Ijasz vendégszeretetére és így szólt,

— Éj nalam Ijasz, öregeddel együtt. — Nyáron dolgozz erődhez képest, telen pedig hízjald a marhákat. Samsemagi fejtheti a kancákat és kumiszt készíthet. Ezért adok nektek ételt és ruhát. Mondjátok meg továbbá hogy mire van még szükségetek szóljatok, azt is megkapjátok.

Ijasz köszönetet mondott szomszédjának és így élt a feleségével együtt, mint munkas Muhamedsahnál.

Eleinte nehezen ment, de később miudketten megszokták és erejü hoz képest munkalkodtak.

Muhamedsahnak előnyére vált, hogy így munkásai vannak. Minthogy az öregeknek ma guknak is volt birtokuk, minden munkában jártasok valának, nem lezsebeltek él elkövettek minden tőlük tehető,

Muhamedsahnak magának is fájt látni, hogy ezek az emberek a kik oly magasan voltak, oly melyre süllyedtek.

Egyszer történt hogy Muhamedsahhoz valahonnan messziről rokonok jöttek látogatába és. Egy mollah (arab pap) kíséerte őket.

A gazda megfogott egy kóst és levágta. Ijasz lehuza a kosról a bőrt, megfőzte azt és bevődte a vendégeknek. Mikor ezt megették és teát is ittak, kumisszal frisitették fel magukat.

A házigazda és vendégek puha vánkoson ültek. csészékből kumiszt ittatt és társalogtak. Mikor Ijasz munkáját végezte, elment az ajtó mellett. Masamedsah látta őt és így szolt rokonaihoz:

— Láttatok azt az öreget aki er ment?

De mi különös van rajta?

— Ő volt a leggazdagabb mindenek között.

A neve Ijasz. Bizonyosan hallottál felölle.

— Bizonyára hallottam felölle Hiszen hire messze terjedt.

— Nem maradt semmije. Nálam él mint m u n k á s, felesége pedig a kancákat feji.

Az idegen csodálkozott, csettietett anyel vével, megráza a fejét és így szólt.

— A szerencse olyan forgandó, mint a kerék; egyiket felemeli a magasba, a másikat pedig lesújtja a mélységbe. Az öreg bizonyosan epešti magát?

— Ki tudhatja azt? Csendesesen magának él és derekasan dolgozik.

Erre a rokon így felelt;

— Nem lehetne vele beszélni? Ki szeretném kérdezni életének fogyása felől.

— Miért ne? Lehetséges — válaszolt a gazda és kikáltott a kibitkából:

— Nagypuska, gyere be, igyál kumiszt. Hozd magaddal az öregedet is.

Ijasz és felesége beléptek. Ijasz köszöntötte a vendégeket és a gazdát, elmondott egy imádságot és lekuporodott az ajtó mellé; az öreg asszony a függöny mögé ment és a háziasszony mellé ült.

Ijasznak adtak egy csésze kumiszt. Ő meghajtotta magát; ivott egy keveset s félretette a csészét.

— Hogy vagy nagypuska? — kezdte a szót a rokon. — Ugy-e, nehezedre esik, — mikor benűnket látsz, viszagondolni korábbi életedre, a melyet szerencsében és boldogságban töltöttél, most, a mikor oly szegénységben vagy?

Mosolyogva felelt Ijasz:

— Ha én beszélnek neked boldogságról és boldogtalanságról, nem hinnéd el. Kérdezd meg inkább az öregemet. Egy asszonynak, a mi a szívén van, az a nyelvén is. Ő bizonyosan a teljes igazságot fogja mondani.

A vendég átszólt az asszonyhoz:

— Mondd, hogyan gondolkozol korábbi szerencsédre és mostani szerencsetlenségédről?

Semsemagi így felelt a függöny mögöl:

— Én így gondolkoztam: Ötven évig éltünk az öreggel. Kerestük a boldogságot és nem találtuk. És csak most, körülbelöl egy év óta, mióta semmink se maradt és munkasorban élünk, találtuk meg az igazi boldogságot. Ennél másra nem is vagyunk.

Eme szavak fölött igen csodálkozott az idegen. A gazda is nagyon csodálkozott és hátravetette a függőnyt, hogy az öreg asszonyt láthassa. Az anyóka keresztbevont karokkal, mosolyogva nézett az örege és az öreg is mosolygott. És aztán még egyszer így szólt:

— Igazat mondok és nem tréfálok: egy félszázadon keresztül kerestük a szerencsét, nem találtuk meg addig, a mig gazdagok voltunk. Most nem maradt semmink, idegenül keressük kenyerünket — így megtaláltuk a boldogságot.

— És miben áll a ti mostani boldogságotok.

— A mig gazdagok voltunk, egy órai nyugalmunk sem volt, nem beszélhettük ki magunkat, nem gondolhattunk lelkünkre, nem imádkozhattunk Istenünkhöz. Mennyi gondunk volt? Vendégek jöttek és velük a gond: mivel vendégeljük meg, mivel ajándékozzuk meg őket, hogy ne pletykázzanak felölünk? A mikor elmentek, a bérések után óztünk. Ezek szerettek hegyélni, jobbizűen enni — mi azonban a mienket iparkodtunk összeharítani — és ekképp vétkeztünk. Gondot okozott nekünk, hogy a farkas ne tépjen szét egy csikót vagy borjut, hogy tolvajok ne károsítsanak meg bennünket. Mikor lefeküdtünk, nem nyughattunk békében, hogy a bárányok nem nyomják-e agyon egymást s az éjszaka s az éjszaka közepén fölkelünk, alig nyugodtunk meg ismét, közeledett a gond, hogy miként lássuk el megunkat abrakkal.

De nemcsak ez, — maguk között sem volt egyetértés, Ő így akart valamit csinálni, én amogy — ennek veszekedés és bűn lett a követke-zése, Gokd következett, gond, véték után — és így boldog óránk sem volt.

— És most?

— Most, ha fölkelünk, szeretetben és egyetértés között beszélgetünk. Nincs, mi följött vitakoznunk, nincs, a mi gondot okoz-

zon — csak egy gondunk van, hogy urunkat szolgáljuk. Így erőnköz képest kedvvel dolgozunk, hogy az urnak ne legyen kára, hanem nyeresége. Ha a munkából jövőnk, az ebéd kész, kész a vacsora is és kumiszból sincs hiány. Ha hideg van, a kályha mellett melegszünk, vagy fölveszük a bündát. Arra is van időnk, hogy beszélgessünk, lelkünkre gondoljunk, imádkozzunk Istenhez. Ötven évig kerestük a szerencsét és most megtaláltuk.

A vendégek nevettek. Iljász azonban így szólt: — Ne nevesetek testvéreim. Nem tréfáról van szó, hanem az emberi életről. Az öreg és én bolondok voltunk, a miért gazdagságunk elvesztése miatt sirtunk. Most megmértatta nekünk Isten az igazságot; nem szórakoztatásokra, hanem javatokra fedezzük fel nektek ezeket.

— Ez a bölcs beszéd, erősítette meg a molah, Iljász igazat mondott. Így áll ez az írásban is.

A vendégek elgondolkoztak és nem nevettek többet.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsdejáték agóniája.

(s.) Az osztrák-magyar-dugó-parafaárú kartell alakult meg mostanában és elhatározta, hogy ezen czikkék árát 20 százalékkal emelje fogja, ez eddigi rabottot nem engedélyezi. Kitudna megmondani, hogy hányadik ipari kartell ez? Ki tudna hamarjában kiszámítani, hogy mennyivel terheli a főlemez a fogyasztók helyzetét?

Az ipar nem panaszkodhatik! A legnagyobb része ipari termelésünknek nagy vámmal van megvédve és ezen vámmal nyhe árnyékában, bármely iparág megszervezheti kartelljait úgy az eladási árakra, mint az eladás rayonjaira és a forgalomba bocsátható gyarmányok mennyiségére nézve.

Ha az iparnak nagy része mégis panaszkodik az idők mostohasága ellen, akkor mit mondjanak a gazdák?

Ők nem utánozhatják az ipari érdekeltek szövetezését két okból. Először nagyon sokan vannak, minek folytán a y vezérő akarát alá nem hajthatók, másodszor a nyerstermeles csak névleges vámmal van védelmezve, ha van? Valódi védő, tehát áremelő hatást gyakorló vámmal a magyar gazda hasznára nem létezik.

Avagy árt-e valamit a gazdáknak nézve a buza 1 frt 80 krajczáros vámtétele? Egyetlen egyszer, 1898-ban juthatott csak érvényre, hiszen a többi években, mindig exportáló voltunk és így az 1 frt 80 krajczár szepen a papiron maradt.

Már pedig hathatós védővámok nélkül az érdecsoportok ama létesítése, a melyet kartellnek nevezünk, el nem képzelhető. Tehetetlenül áll tehát a gazda a buzaárak alakítása tekintetében a nagy fogyasztással szemben.

De ha csak ez lenne a baj? Nemcsak, hogy nem emelheti bizonyos fokig buzájának árát a gazda, mint ahogy azt a gyáros például a parafa-dugókkal teszi, de még a természetes árképződés útjába is — persze a gazda rovására — roppant akadályokat támaszt a kereskedelem válllvetve a lisztgyárakkal, azáltal, hogy a gabonatözsden — bizonyos határokig — a kereslet és kinalat természetes aralkulását, furfangos intézményekkel előnyökre módosítani képesek.

Ez a furfangos intézmény pedig a papiros-buza.

A tözsde habitúi, barátai és érdekeltejei, lehurrogatták sokáig a gazdákat, a midőn a tözsdejáték illegális befolyásának megszüntetését követelték. Magyarországon pedig annyira ment az ellenszenv a panaszaikat ismerő gazdák ellen, hogy elneveztek antiszemitanak, feudális maradiókat és szeliden mondva, nem okos embernek azt, a ki a papiros-buza szent intézményét megtámadni merté.

Pedig kár volt a sok fölhevülésért! A

papiros-buza sorsa meg van pecsételve. Rárütötte a nagy sigillumot a párisi nemzetközi gazdakongresszus.

Versailles-ben tervezte a mélyen gondolkozó Paysant törvényszéki elnök és meggyőzve a kongresszust arról, hogy a gabona-eladás szövetkezeti alapra fektetett szervezése, egybekapcsolva a hitel-szervezéssel és elevátor-maglárral, a vadatársadalom elodazhatlan feladata, egyszersmind elfogadatta azon indítványát is, hogy a gabonatözsde törvényesen rendeztessek oly irányban, hogy a játékgyletek ne legyenek perelhetőek és a tözsdejátékra csábító eljárás alá vétessenek.

A tözsdei körök tagjait a párisi gazdakongresszus ezen határozata nagy nyugtalanságba haraguzta. De nagyon! Erkölcs-telenségre csábító megoldás az — mondják; és szétrombolja a határidőtszédéket anékül, hogy mast állitana helyökbe.

A fraeczia törvényhozás pedig foglalkozik is már a dologgal. Hire van, hogy a franczia képviselőházban oly indítványt fognak benyújtani, melynek értelmében exortikán-tözsde forgalmi adóval a határidőüzleteket megfojtani.

De a közelebbi szomszédságban is mozognak. Az osztrák kormány egybehivta a szaktanácskozmányt ebben a tárgyban.

Az ánkét tagjai között terjedelmes előmunkalatt lett kiosztva. A Neue Freie Presse le is szidja. Tendenciája nem tetszik neki! Hiszen ez a tömérdek — jobb ügyhöz méltó szorgalommal (?) összegyűjtött anyag, mind csak arra tendá, hogy megölje a határidőüzleteket! Rossz kedvében aztán neki esik az adatoknak és lenéző megvetéssel kicsinyli értéküket.

Pedig hiába! A biborpalástos hóhérok már állitják fel a vérpadokat, köszörülnek bárdjaikat — a 19-ik század egyik legnagyobb gonosztevőjének, lenyakazásra!

Budapesti gabonatözsde.

szept. 3.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

B u z a	k i l ó s	Á r 100 k g .		k i l ó s	100 k i l o g r a m m	
		frtől	frtíg		frtől	frtíg
Tiszavidéki	76	7.35	7.50	80	07.75	07.95
	77	7.45	7.75	81	07.80	08.05
Fehérmegyei	78	7.60	7.90	82	—	—
	79	7.70	8.00	83	07.80	08.90
Pestvidéki	76	7.35	7.65	80	08.05	08.25
	77	7.45	7.75	81	—	—
Bánási	78	7.60	07.90	82	08.90	08.95
	79	7.70	08.00	83	07.85	08.05
Bácskai	76	7.10	7.15	80	07.90	—
	77	7.30	7.35	81	07.95	07.95
Köles	78	7.45	7.30	82	7.80	08.00
	79	7.60	07.45	83	0.90	—
Köles	76	7.40	07.50	80	—	—
	77	7.50	7.35	81	—	—
Köles	78	0.00	—	82	—	—
	79	0.00	—	83	—	—

Sertés vásár.

Köbányai sertéspiac. aug. 28. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (parookint 400 kgm felüli) — kr. Közép p. kint 300—340 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban Fiatol nehéz (páronként 251—320 kg. 50—15 kr. Fiatol könnyű páronként 250 kg. sulyban 45 $\frac{1}{2}$ —50 krig. Szerbiai: Nehéz p. kint 260 kg. sulyban 48 $\frac{1}{2}$ —49 krig.

Sertéslétszám: 1900. évi aug. hó 25. napján volt készlet 38899 darab, aug. 26. felhajtott 863 drb. 1900 aug. 26 án elszállított 573 drb. aug. 27-re maradt 39189 drb.

Mint hogy a tavasz előrehaladásával osecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-FORRÁSUNK

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóviz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, más részt mert **újszénsavtartalmánál fogva specifikus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése** ellen. Ehez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, **mig szoptatója e víz használatát folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer.** A már meglevő gyomor- és bélhurutot gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek **lázás megbetegedéseinek** pedig **nélkülözhetetlen, hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító** hatásánál fogva

Kedvelt borviz.

A mohai Agnes forrás kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

236—1900. vhr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósi végrehajtó az 1801. é. XL. tcz. 102. § a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a h.-nánási kir. járásbírósi 1900. évi V. 20/2. számú végzése következtében Dr. Csuka Lajos ügyvéd által képviselt Fodor Zsófia Venecsek Jánosné h.-nánási lakos javára ismeretlen tartózkodású Venecsek János volt h.-nánási lakos ellen 3200 korona s jár. erejéig foganatósított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1393 korona 04 fillérre becsült bolti felszerelvények, bolti árucikkek, házi butorok, melyek Kohn Henrik, Rosenthal Dániel és fiai, Ungár Albert és Aszódi Mór debreczeni lakosok részére engedményeztettek, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a h.-nánási kir. bírósi V. 297/1900 sz. végzése folytán 3200 korona tőkekövetelés, és eddig összesen 102 kor. 66 fillér biróilag már megállapított költségek erejéig a Venecsek János volt h.-nánási lakos üzletében és lakásán leendő eszközzésére 1900. évi szept. 14-ik napjának d. e. 9. órája határidőül kitűzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi XL. tc. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt H.-Nánáson, 1900. aug. 29. napján.

Muraközy Gábor

kir. bírósi végrehajtó.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Gyakornok felvétetik,

ki a kereskedelmi akademiát, vagy esti tanfolyamot végezte, — azonnali belépésre. — Ajánlatok „Gyakornok” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

1—2 leány teljes ellátásra felvétetik. Mester-u. 11.

Tanuló felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Szőlőföld vétel részlettörlesztésre. Közel a városhoz, immunis homokon, mintegy 33 holdnyi területű földvételre tartsakat keresek. Előjegyezhetni félholdanként is. Szóbeli, vagy írásbeli részletes felvilágosítással szívesen szolgál: **Cs. I. pacsirta u. 49. sz.**

Felvétetik I. első vagy II. od osztályú gimnásiumi tanuló teljes ellátásra, szerény díjak mellett. Czim a kiadóhivatalban.

Német ajku joghallgató tanítvány! keres. Nevelői állást is elfogad. Cím a kiadóhivatalban. (47.)

Kiadó lakás. 2 utcái szoba garcon lakások vagy iroda helyiségek, esetleg gyermektelen házaspároknak, azonnal kiadó. Bőv-bb felvilágosítás nyarhat az izr. hitközségi irodájában József kir. herceg utca 26. sz. a.

Uj férfi szabó-üzlet.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, miszerint a

Gróf Dégenfeld-tér 9-dik sz. házban (Dobsorné-ház) a mai kornak teljesen megfelelő

magyar férfi kész ruha üzletet

nyitottam, hol nemcsak saját üzletemben készített kész ruhákból nagy raktart tartok, hanem megrendelésre a készletben levő szövetekből mérték után is **legizlésebben** készitek a legillendőbb árak mellett.

Tíz évi tapasztalatom, mely idő alatt mint önálló üzlet-vezető özv. Kovács Józsefné urnónél működtem, elegendő biztositékot nyújt pontos és előzékeny eljárásomról.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve,

tisztelettel vagyok

Frick Antal.

A legjobb
szobapadló máz

az oroszlanjegyü

Lechler Linoleum lakk

kapható

DEUTSCH LAJOS és VÁRAY JÓZSEF uraknál.

Gyakornok

irodába felvétetik.

Czim a kiadóhivatalban.

Lüszter köpeny
6 frt.

Ing blous
1 frt.

Őszi kabát, selyem
béléssel 5 frt.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltöket és

diszített női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszített
női kalap 3 frt.

Búr kalap
2 frt.

Selyem ernyő
2 frt.